

Libris användargrupp katalogisering 2022-11-17

Mötesdatum och tid: 2022-11-17

Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Jörgen Boman, Västerås stadsbibliotek
- Tobias Danielsson, MTM
- Ingela Dahlin, Nordiska Afrikainstitutet
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Isabel Folkesson, Göteborgs universitetsbibliotek
- Eva-Lisa Holm Granath, Linköpings universitetsbibliotek
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Katja Naischtein, adjungerad sekreterare, Kungliga biblioteket
- Björn Nyqvist, Norrköpings stadsbibliotek (Götabiblioteken)
- Ulrika Orloff-Rodriguez, Stockholms stadsbibliotek
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Carin Anell, Kungliga biblioteket, adjungerad punkt 5
- Johanna Berglind, Kungliga biblioteket, adjungerad punkt 4
- David Brodin, Kungliga biblioteket, adjungerad punkt 2
- David Södergren Medin, Kungliga biblioteket, adjungerad punkt 4

Anmält frånvaro:

- Daniel Flood, Kungliga biblioteket

§ 1. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna.

§ 2. E-plikt

Libris användargrupp välkomnade David Brodin, från enheten för film spel noter och webb, som är samordnare före-plikt på KB. Han berättade att 11 personer arbetar med insamling av e-plikt, men att han själv är den enda som arbetar heltid.

David berättade att KB som myndighet verkställer kraven i lagen om e-plikt. Lagtexten är inte helt tydlig och dessutom har omvärlden förändrats sedan lagtexten skrevs, så det kan finnas skäl att se över hur KB tolkat lagen.

E-plikten samlar huvudsakligen in från massmedieföretag, förlag, myndigheter, nyhetsbolag, radio & TV och lärosäten, men det görs ingen aktiv inkrävning på saknade objekt. E-plikten lagras i Mimer, KB:s arkiv för digitala produkter. E-plikten växte till 5,5 miljoner leveranser under 2021.

E-plikten tillgängliggörs inte idag, dock skapas i de flesta fall en post i Libris för arkiverat material. Det gäller inte e-plikt från nyhetsbolag, huvudsakligen på grund av de stora volymerna. Det kan även finnas annat som inte borde synliggöras i Libris. När något lämnar sin kontext kan det bli obegripligt. Det gäller t.ex. information från en webbsida. Ytterligare problem kan vara att något som ser bra ut i katalogiseringsgränssnittet kan bli sämre i Libris webbsök. David menade att det kunde vara dags att se över urvalet och se om fler kategorier borde undantas.

Internetlänkar i webbsök är tänkta som identifikatorer till ursprunglig publicering, men missuppfattas ofta som en länk för tillgängliggörande av resursen. Nätlänkar ändras snabbt och ger inte nödvändigtvis tillgång till resursen. Detta är otydligt i webbsök och leder till att användaren tror att länken behöver uppdateras. Detta är dock ett missförstånd eftersom länken som sagt anger ursprunglig publikationsplats.

Pär menade att en del av det nu finns med i Libris från e-plikten borde ses som arkivmaterial och inte visas i Libris.

Isabel hade intrycket att många myndigheter känner sig osäkra på vad som ska levereras som e-plikt och därför kanske levererar mer än de behöver. Det finns ett företag som vars affärsidé bygger på att hjälpa till med att leverera e-plikt, [Eplicta](#). Det borde vara lättare att leverera till KB.

Insamling svenska webbsidor, [Kulturarw3](#), startade 1997. Insamlingen görs ned till 3-4 länkars djup. Sökning kan göras på plats på KB. Sociala medier tas inte med, förutom när särskilda insatser gjorts, som för att dokumentera val.

Eva-Lisa lyfte fram en utredning som gjorts av Lunds universitets där bland annat frågor ställs om KB:s kriterier för e-plikt. David återkommer på nästa möte i Libris användargrupp 2022-12-01 och ska då försöka svara på fler frågor.

§ 3. Förändring av användargrupp – dags för intresseanmälningar inför 2023

Det är nu dags att skicka ut intresseanmälningar inför förnyelse av användargruppen 2023. Ett förslag till förnyelse godkändes på [möte 2022-04-22](#). Intresseanmälningarna kommer att skickas ut på MARC-21 listan. Det är angeläget att både sprida deltagare geografiskt samt att få med olika typer av bibliotek. Alla Librisbibliotek ska ha möjlighet att delta, inte bara vissa bibliotek. Det gör att nya deltagare helst bör komma från bibliotek som inte tidigare deltagit.

§ 4. Libriskoordinatorer

Johanna Berglind och David Södergren Medin, är nya libriskoordinatorer på KB sedan september och arbetar på Enheten för bibliotekssamverkan. I arbetet som libriskoordinator ingår att ha överblick över frågor som rör Libris både internt på KB och externt. De deltar

bland annat i gruppen Libris samordning KB, en tvärgrupp som består av representanter från de delar av KB som är ansvariga för Librisarbete och i Libris utvecklingsråd som nyligen haft ett möte. Deltagare i Libris utvecklingsråd utses av SKR och SUHF, MTM och specialbibliotekens chefsnätverk och nya medlemmar kommer att utses eftersom utvecklingsrådet varit vilande under pandemin.

Användargruppen önskade få bättre insyn i utvecklingsrådets arbete bland annat genom att minnesanteckningar publiceras. Koordinatorerna är sekreterare och kan dela dem till Libris användargrupp. De tar även med frågan kring möjlig publicering av minnesanteckningar framöver.

Libriskoordinatorerna håller på med en kartläggning av behov av utbildning på längre sikt. Enheten för bibliotekssamverkan har ansvar för Librisfrågor och utbildning. De har intervjuat personer på KB som hållit i utbildningar, diskuterat frågan på Libris utvecklingsråd och kommer att intervju folkbibliotek. De önskade också få information om hur det ser ut på användargruppens bibliotek och institutioner. För detta hade de förberett A3 sidor med frågor som skulle fyllas i på plats och vid behov kompletteras per e-post. Frågorna rörde organisation och katalogisering, vad man katalogiserar och hur ny personal lärs upp.

Harriet kommenterade att de fyller ett stort tomrum och hoppades att kommunikation ut till bibliotek kommer att förbättras.

§ 5. Metadatabyrån

Carin Anell, ansvarig för Metadatabyrån, informerade om pågående utvecklingsarbete. KB har under 2022 fått medel till utökade satsningar som ska stärka samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Det har gjort det möjligt att satsa på utveckling av Metadatabyrån genom upphandling av utredning av behov och webbutveckling. Carin är projektledare.

Ett av effektmålen med projektet är att det ska vara lätt att hitta och använda informationen i Metadatabyrån. En förstudie har gjorts om behoven och förberedelser för webbutveckling pågår. Libris användargrupp har utnyttjats för att få veta mer om behoven.

En språkgranskare ska gå igenom delar av texterna och föreslå förbättringar som skribenterna sedan kan använda som exempel. Det är ett komplement till den utbildning i att skriva tillgängligt som redaktionen fått tidigare. Trots externt stöd så är det ändå redaktionen och skribenterna på KB som måste skriva texterna.

Användargruppen diskuterade sökning i Metadatabyrån. Behov av bättre sökmöjligheter och filtrering finns. Ofta kan det vara anvisningar för katalogisering som söks och då kan det vara bra att kunna avgränsa sökningen redan från början. Å andra sidan kan det vara bra att kunna hitta även det man inte aktivt letat efter, men då behöver det vara tydligt att det t.ex. rör sig om minnesanteckningar från Libris användargrupp.

Behov av en formathandbok diskuterades. Id.kb.se är inte tillräckligt användarvänlig. Isabel efterlyste en tesaurs för SAO. Pär funderade över vad formathandboken ska användas till. Vore det bättre att integrera anvisningarna med katalogiseringsklienten och där både få reda på vad man ska använda en entitet till och hur konvertering till MARC21 blir?

§ 6. Avancerade sökning i publika kataloger och discoveryssystem

Harriet har under hösten undersökt möjligheter till sökning på klassifikation i publika kataloger och discoveryssystem och tog upp detta på konferensen DDK 10 år i Sverige 2022-11-10.

I många discoveryssystem är det inte möjligt att söka på klassifikation och inte heller möjligt att göra avancerade sökningar och avgränsningar, vilket är ett problem när man visar både fysiska och digitala samlingar i en katalog. De digitala samlingarna har oftast inte klassifikation, även om det finns e-bokspaket som klassificerats med DDK. De fysiska samlingarnas ofta rika metadata kan bli omöjligt att utnyttja vid sökning för bibliotekens användare om det inte ens är indexerat. Detta var fallet bland annat på KB tidigare i höst. Det gick inte att välja varken DDK eller SAB i avancerad sökning och det var inte ens indexerat. [KB:s discoveryssystem Regina](#) är numera uppdaterat med stöd av Umeå universitetsbiblioteks systembibliotekarier. Det går att söka, att välja i avancerad sökning och det går även att gå till marcformatet och se att man fått träff på den sökterm som använts.

Vad som är indexerat och därmed sökbart kan vara svårt att förstå om man får stora träffmängder. Det gällde tidigare i KB:s katalog och det blir väldigt tydlig i den nya versionen av OCLC:s stora webbkatalog [WorldCat](#). Med stora träffmängder blir det omöjligt att ens veta om fältet fortfarande är indexerat. Tidigare var det möjligt att göra specifika sökningar på bland annat DDK. Harriet kommer att ta upp detta i ett möte för översättare av DDK med OCLC.

Harriet uppmanade användargruppen att fundera över sökbarhet i publika kataloger av olika slag på de egna biblioteken och efterfråga uppdateringar ifall det behövs. Än så länge är det möjligt att söka i Libris webbsök istället för i de egna katalogerna, men även Libris webbsök står inför en stor och välbehövlig uppdatering.

§ 7. Librisdagen

Harriet önskade få intryck från Librisdagen från både fysiska eller digitala deltagare. Programmet var intressant med bra fokus på utbildning och samverkan. Användargruppen tyckte att det borde vara en Librisdag varje år och att den även i fortsättningen borde vara en hybridkonferens.

Få deltagare ställde frågor till KB-personal med Librisknappar och fråga-mig-skyltar. Användargruppen tyckte det var trångt och svårt att prata. Tidigare år har det funnits olika stationer att gå till och då är det möjligt att också lyssna på andras frågor. Det kan dock vara trångt vid vissa stationer och det beror på lokalen hur bra det fungerar.

Frågestunderna via Zoom kan också ha ersatt behov av frågor.

§ 8. Vad händer på era bibliotek/institutioner

Ulrika berättade att SSB var nöjd med överföringen av 60 000 BURK-poster från den Mångspråkiga lånecentralens (Mlc:s) katalog till Libris. I övrigt planeras en flytt av Mlc:s bestånd och verksamhet till Magasin 5 i Frihamnen. Samtidigt kommer de av SSB:s medarbetare, som arbetar med katalogisering och inköp, och ingår i enheten för Digitala

Biblioteket och Medier (DBM), också att flytta in i lokalerna i Frihamnen. Lokalerna kommer att kallas Bokhotellet. Flytten pågår under 15/11-8/1.

Björn berättade att Norrköping håller på att upphandla en ny återlämningsmaskin.

Eva-Lisa berättade att Linköpings universitetsbibliotek arbetar med en övergång till Folio. Flera katalogisatörer går i pension de närmaste åren och utbildning i katalogisering är därför en mycket viktig fråga.

Isabel berättade Göteborgs universitetsbibliotek har satsat på digitalisering av fler kortkataloger vilka kommer att publiceras som IPAC:s. GUB också att samverka med Lund och Uppsala för att försöka hitta lösningar för att utvinna metadatat och skapa digitala poster. I övrigt väntar man på slutresultat angående den nya pliktlagen som kan få stora konsekvenser för både medieförvärvet och arbetet med katalogisering. Många viktiga frågor är kopplade till detta, som förslaget ligger kan det kan innebära ett försämrat läge gällande informationsförsörjningen för både allmänhet och de universitet- och högskolor som inte ligger i Stockholms- eller Skåne-regionen. Frågor kring tillgång och t.ex. ökande fjärrlån är inte lösta nationellt.

Tobias informerade om att MTM efter årsskiftet blir mer beroende av Libris, då de inte längre kommer att ha Mikromarc som grund för deras lokala katalog, Legimus, beroende på att MM3 är föråldrat. Efter årsskiftet kommer importen till den nya Legimusportalen att ske direkt från Libris, vilket innebär att viss information om posten som tidigare kom från MM3 nu måste tas från Libris, t. ex. serietillhörighet. Tobias är ensam som katalogisatör just nu, i väntan på att hans kollega ska komma tillbaka från barnledighet efter nyår.

Jörgen berättade att katalogisering löper på bra och att det fungerar bra i KOHA. Två personer katalogiserar ute i regionen Västmanland, i övrigt gör Västerås det mesta. Västerås stadsbibliotek byggs om och en ny större återlämningsapparat har köpts in.

Ingela berättade att Nordiska Afrikainstitutet selekterar Afrika-specifika e-böcker ur JSTOR e-bokspaket.

Ingrid berättade att BTJ ser över sina affärssystem. De fick en ny chef för katalogisering i augusti. De har fått ett större externt katalogiseringsuppdrag.

Olof berättade att det nya sättet för ankomstregistrering genom att lägga automatiskt bestånd i Libris via ISBN fungerar bra. Det finns fördelar med att enkelt kunna leta upp en bok och katalogisera vid efterfrågan.

Pär berättade att MTB/Statens Musikverk håller på att implementera VuFind som discovery-system. Både bibliotekskataloger och arkivregister ska bli sökbara där. VuFind erbjuder många anpassningsmöjligheter och flexibel styrning av indexering i SolrMarc. Finna.fi byggs på VuFind.

MTB håller dessutom på att migrera sitt system för digitiserade kortkataloger (DigiLellky/DigiBeijer). Den första flytten blir av säkerhetsskäl till en separat MySQL-server, men på sikt ska systemet överföras till någon annan typ av databas, troligen en dedikerad instans av Koha. En stötesten är om det går att implementera det nuvarande systemets funktion för bläddring bland korten.

§ 9. SAB från Bokinfo – status

Harriet informerade om att problemen med SAB från Bokinfo¹ diskuterats och att KB kommit fram till att ta bort SAB från det som importeras från Bokinfo. Katja och Harriet kommer ändå att besöka Stockholms stadsbibliotek för att se närmare på hur det fungerar i lokala kataloger.

§ 10. Övriga frågor

- **Metadata från Adlibris**

Ingrid tog upp ytterligare problem med metadata från Adlibris. BTJ har råkat upptäcka fler felaktigheter i poster efter den diskussion vi hade på förra mötet om felaktigheter för titlar². Ett annat problem är till exempel att när man flyttar en omslagstitel från undertitel till omslagstitel, så kommer den tillbaka som undertitel vid nästa uppdatering.

Ändringarna sätter sig över reglerna för RDA vilket är förvirrande. Det går inte heller att hålla koll på dessa poster eftersom inga cxz-meddelanden skickas ut. Regeln för maskinell uppdatering säger att man lägger till i tomma fält, men skriver inte över det som lagts in manuellt. Katja menade att det var svårt att skapa en bra regel för detta problem men att hon skulle titta vidare på vad som kan göras.

Minnesanteckningar:

Harriet Aagaard, sammankallande

¹

¹ [Minnesanteckningar från möte i Libris användargrupp katalogisering 2022-10-20](#) , punkt 6

² [Minnesanteckningar från möte i Libris användargrupp katalogisering 2022-10-20](#) , punkt 6